

PROGRAMA D'ACTIVITATS

Abril

- Dissabte 5 — Sessió de Treball. Visita a l'exposició "Catalunya Restaura", ubicada en el rehabilitat edifici medieval de la Pia Almoina, seu del Museu Diocesà (plaça de la Catedral). La visita i comentaris sobre les diferents obres en curs de restauració aniran a càrrec del senyor Josep M. Xarrié, director del Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya, que té la seva seu al monestir de Sant Cugat del Vallès. L'hora i lloc de trobada serà a les 11 del matí, davant la porta d'entrada a l'exposició.
- Dimarts 8 — Delegació de Sabadell. Conferència a càrrec del Dr. Joan Farell i Domingo, que parlarà sobre el tema "Artesania tèxtil de l'antiguitat". L'acte tindrà lloc a 2/4 de 8 de la tarda al Museu d'Història de Sabadell (c/ Sant Antoni, 13).
- Dissabte 19 — Sessió de Treball. Visita a Sant Quirze de Pedret (Cercs, Berguedà). Església pre-romànica restaurada entre 1960 i 1995. L'hora de sortida i lloc de trobada serà a les 8 del matí al carrer Bergara cantonada a Pelai. La inscripció es portarà a terme telefònicament a la secretaria de l'entitat (tel. 318 55 16, ext. 232), de 2/4 de 5 a 2/4 de 8 de la tarda, el dia 3 d'abril. Cal tenir present que a causa de les dificultats per als autocars, s'ha de caminar de 15 a 30 minuts.
- Diumenge 20 — Delegació de Sabadell. Visita al monestir de Sant Benet de Bages (Bages). L'hora de sortida serà a les 8 del matí, de la plaça del Mercat, de Sabadell.
- Dilluns 21 — Sessió de Treball. Conferència dins del cicle "Arquitectura: tipologia dels paraments de la decoració. Característiques i cronologia. Segles X al XIII", a càrrec del senyor Josep M. Bracons, que parlarà sobre el tema "Pilars i estructures de suport". L'acte tindrà lloc a les 7 de la tarda, a la sala Prat de la Riba, de l'Institut d'Estudis Catalans.

Maig

- Dilluns 5 — Sessió de Treball. Conferència dins del cicle "Arquitectura: tipologia dels paraments i de la decoració. Característiques i cronologia. Segles X al XIII", a càrrec del Dr. Xavier Barral i Altet, que parlarà sobre el tema "La façana: de la paret nua al timpà decorat". L'acte tindrà lloc a les 7 de la tarda, a la sala Prat de la Riba, de l'Institut d'Estudis Catalans.
- Dijous 8 — Delegació de Sabadell. Projectió d'audiovisuals, a càrrec del senyor Lluís Fernández, sobre diferents visites d'Amics de l'Art Romànic en els cursos 1995-96 i 1996-97. L'acte tindrà lloc a 2/4 de 8 de la tarda, al Museu d'Història de Sabadell (c/ Sant Antoni, 13).
- Diumenge/
dilluns 11 - 12 — Delegació de Sabadell. Visita a les esglésies romàniques de la Vall de Boí. La sortida serà a les 7 del matí, de la plaça del Mercat, de Sabadell.
- Dijous 22 — Delegació de Sabadell. Conferència a càrrec del Sr. Antoni Estapé, que parlarà sobre el tema "Història i art. Le Puy-en-Velay. Antic lloc de pelegrinatge". L'acte tindrà lloc a 2/4 de 8 de la tarda, al Museu d'Història de Sabadell (carrer Sant Antoni, 13).

Dissabte 24 — Sessió de Treball. Visita a Sant Pere de Rodes, on podrem veure les últimes restes arquitectòniques descobertes: claustre primitiu (segles X-XI) i les pintures que decoraven les parets nobles del monestir. L'hora de sortida i lloc de trobada serà a les 8 del matí al carrer Bergara cantonada a Pelai. La inscripció es portarà a terme telefònicament a la secretaria de l'entitat (tel. 318 55 16, ext. 232), de 2/4 de 5 a 2/4 de 8 de la tarda, el dia 8 de maig.

BIBLIOGRAFIA

CATALUNYA ROMÀNICA. Vol. XXV. *El Vallespir. El Capcir. El Donasà. La Fenolleda. El Perapertuses*. Barcelona. Enciclopèdia Catalana, 1996. 440 pàgs., amb il·lustracions.

CATALUNYA ROMÀNICA. Vol. XVI. *La Ribagorça*. Barcelona. Enciclopèdia Catalana, 1996. 580 pàgs., amb il·lustracions.

El complex volum XXV aporta una important recerca de l'art i la cultura romànica d'aquestes comarques de la Catalunya Nord. Hem de destacar l'acurada investigació de l'evolució urbanística dels nuclis de població d'aquestes contrades en l'època romànica. El Vallespir estigué vinculat en aquest moment al comtat de Besalú i hem de destacar en el conjunt de monografies l'estudi d'Arles: el monestir de Santa Maria i l'església de Sant Salvador. Es fa més difícil assenyalar les aportacions monumentals més destacades de les altres quatre comarques, vinculades a la història dels comtats catalans fins al segle XIII. Aquestes quatre comarques, en el seu origen, foren *pagi* del comtat de Rasès, territori adquirit pel comte Ramon Berenguer el Vell, entre 1068 i 1070, previ pagament d'una elevada quantitat de *Mancusos d'or*. El Capcir quedà molt aviat unit a la Cerdanya, contràriament del Donasà, que va passar al domini dels comtes de Foix (segle XIII). La Fenolleda i el Perapertuses s'incorporaren als dominis territorials del rei de França a partir de la croada de Simó de Montfort i legalment pel Tractat de Corbell (1258). Aquesta complicada història no exclou que aquests quatre territoris, en època romànica, formessin part d'una unitat política com eren els comtats catalans. Solament el Capcir ha continuat aquesta trajectòria, les altres comarques van incorporar-se al món llenguadocià/francès. L'interès d'aquest volum rau en el fet que ens permet valorar la unitat d'aquests territoris a la cultura romànica de la nostra terra.

El volum dedicat a l'estudi de la Ribagorça ha estat estructurat amb un criteri totalment medieval amb independència dels límits polítics o eclesiàstics d'època moderna i contemporània. Per a molts aquest criteri pot semblar quelcom discutible, però la realitat romànica era una unitat a les dues ribes de la Noguera Ribagorçana. La Vall de Boí (pàgs. 189-261) és el nucli bàsic i essencial d'aquest volum o almenys el més valorat pel conjunt monumental de les seves esglésies i que en el seu dia permeteren l'inici de la recerca i estudi del romànic català. Hem de destacar, dintre del conjunt d'aquest volum, altres notables monuments, com foren els monestirs de Lavaix, Ovarra i Alaó; així com els importants edificis conservats del centre episcopal de Roda d'Isavena, el qual configurarà l'estructura eclesiàstica d'aquesta contrada.

Aquests dos volums evidencien una vegada més l'esforç editorial d'Enciclopèdia Catalana i la tasca d'investigació dels col·laboradors i redactors de Catalunya Romànica. Aquest afany de superació ha permès l'edició d'aquests dos volums, que han assolit un alt nivell de treball científic. Ens hem de congratular del fet que aquesta gegantina empresa de l'inventari i estudi del patrimoni monumental, artístic i cultural del romànic català pugui finalitzar la seva tasca dintre d'un termini proper. Catalunya Romànica serà, durant llargs anys, la fita de referència obligada dels estudiosos del romànic, com fins ara ho ha estat l'obra de Josep Puig i Cadafalch i els seus col·laboradors.

M. T. M. B.

* * *